

ROYAUME DE BELGIQUE

KONINKRIJK BELGIË

Avis 34.452/4

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

ADVIES 34.452/4

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, quatrième chambre, saisi par la Vice-Première Ministre et Ministre de la Mobilité et des Transports, le 27 novembre 2002, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "fixant les conditions d'obtention des licences et qualifications civiles de pilote d'avions par les pilotes des forces armées belges", a donné le 31 mars 2003 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, vierde kamer, op 27 november 2002 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Mobiliteit en Vervoer verzocht haar van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot vaststelling van de voorwaarden voor het bekomen van burgerlijke vergunningen en bevoegdverklaringen van vliegtuigbestuurder voor de piloten van de Belgische krijgsmacht", heeft op 31 maart 2003 het volgende advies gegeven :

EXAMEN DU PROJET

Préambule

1. Ni une convention internationale ni la loi qui se limite à lui donner assentiment ne peuvent constituer le fondement légal d'un arrêté royal.

L'alinéa 1er doit dès lors être omis.

2. L'arrêté royal du 15 mars 1954 réglementant la navigation aérienne et l'arrêté royal du 10 janvier 2000 réglementant les licences civiles de pilote d'avions ne doivent pas être visés dans le préambule. Ces deux textes ne constituent pas le fondement du projet et ne sont pas modifiés par celui-ci.

Les alinéas 3 et 4 doivent dès lors être omis.

3. Il convient par contre de viser l'arrêté ministériel du 21 mai 1991 fixant les conditions auxquelles les porteurs de brevets de pilote militaire doivent satisfaire pour l'obtention des licences et qualifications civiles de pilote d'avions, ainsi que l'arrêté ministériel du 15 octobre 1991 fixant les conditions auxquelles les porteurs de brevets de pilote militaire doivent satisfaire pour l'obtention de la licence civile de pilote de ligne d'avions, ces deux textes étant abrogés par le projet.

Dispositif

Article 1er

Plutôt que d'inclure l'arrêté royal du 10 janvier 2000 précité dans la liste des termes et abréviations définis à l'article 1er, il est préférable, lors de la première référence faite à ce texte, de faire suivre son intitulé exact par les mots "ci-après dénommé l'arrêté royal du 10 janvier 2000".

.../...

Article 7

1. Les "procédures ATC" mentionnées à l'article 7, 3°, premier tiret, ne sont pas définies à l'article 1er, contrairement aux autres abréviations utilisées dans le projet.

Il serait préférable de le faire.

2. Comme en a convenu le fonctionnaire délégué, à l'article 7, 3°, second tiret, les mots "de l'examen complémentaire de transport aérien des Forces armées belges" peuvent être omis.

La même observation vaut pour les articles 8, 3°, second tiret et 9, 5°, second tiret.

Article 13

A l'alinéa 2, l'usage de la formule "qui, à la date d'entrée en vigueur du présent arrêté, ont réussi ou ont entamé et finalement réussi l'examen de connaissances générales, visé à l'article 3, 5° de l'arrêté ministériel du 15 octobre 1991 fixant les conditions auxquelles les porteurs de brevets de pilote militaire doivent satisfaire pour l'obtention de la licence civile de pilote de ligne d'avions" a pour but de tenir compte des pilotes qui, à la date d'entrée en vigueur du projet, n'auront pas encore présenté toutes les épreuves de cet examen.

Selon les renseignements complémentaires donnés par le fonctionnaire délégué, les mots "ou ont entamé et finalement réussi" doivent être supprimés, plus aucun pilote ne se trouvant dans cette situation.

.../...

Observations finales de légistique

1. La division d'un article en paragraphes ne se justifie pas lorsque chacun des paragraphes ne comporte qu'un seul alinéa. C'est le cas des articles 1er et 10 du projet.

2. Les subdivisions en 1°, 2°, 3°, elles-mêmes éventuellement subdivisées en a), b), c), ne peuvent être utilisées qu'à l'intérieur des phrases composant un alinéa ou un paragraphe, pour marquer une suite de propositions ou une énumération. Cette observation concerne les articles 1er et 6 du projet.

3. Le recours à des tirets est à éviter, l'identification des dispositions qu'ils comportent étant malaisée, tout spécialement lors de modifications (articles 1er, 7, 3°, 8, 3°, 9, 5°, 11, 3°, a)). Il en va de même pour les énumérations dépourvues de toute subdivision alphanumérique (article 1er).

Observations de forme relatives au texte néerlandais

Le texte néerlandais du projet laisse à désirer et devrait être revu fondamentalement. A titre d'exemple les propositions de texte suivantes sont faites à ce sujet.

- Il y a lieu de remplacer "diegene die" par "die welke" (article 1er, § 1er).
- Il y a lieu de remplacer "wedergeldigmaken" par "weer geldig maken".
- Il y a lieu d'écrire "ten minste" et non "tenminste" dans l'ensemble du projet.
- L'expression "in toepassing van" doit être remplacée par l'expression "met toepassing van" (article 4).

.../...

- Les mots "bedoeld bij" et "voorleggen" doivent être remplacés par les mots "bedoeld in" et "overleggen" dans l'ensemble du projet.
- Dans le cadre d'examens et d'épreuves, il y a lieu d'écrire "slagen voor" et non "slagen in" (article 11, 4°).
- Les mots "in voege treden" doivent être remplacés par les mots "in werking treden" (article 13, alinéas 1er et 2).
- A l'article 14, l'on écrira "Opgeheven worden" au lieu de "Worden opgeheven".

ONDERZOEK VAN HET ONTWERP

Aanhef

1. Noch een internationale overeenkomst, noch de wet waarbij louter met die internationale overeenkomst wordt ingestemd, kunnen de rechtsgrond van een koninklijk besluit zijn.

Het eerste lid dient bijgevolg te vervallen.

2. In de aanhef behoort noch naar het koninklijk besluit van 15 maart 1954 tot regeling der luchtvaart, noch naar het koninklijk besluit van 10 januari 2000 tot regeling van de burgerlijke vergunningen van bestuurder van vliegtuigen te worden verwezen. Die beide regelingen vormen niet de rechtsgrond van het ontwerp en ze worden niet gewijzigd bij het ontwerp.

Het derde en het vierde lid dienen bijgevolg te vervallen.

3. Er behoort echter wel te worden verwezen naar het ministerieel besluit van 21 mei 1991 houdende vaststelling van de voorwaarden waaraan houders van militaire brevetten van piloot dienen te voldoen voor het bekomen van burgerlijke vergunningen en bevoegdverklaringen van bestuurder van vliegtuigen en naar het ministerieel besluit van 15 oktober 1991 houdende vaststelling van de voorwaarden waaraan houders van militaire brevetten van piloot dienen te voldoen voor het verkrijgen van de burgerlijke vergunning van lijnbestuurder van vliegtuigen, aangezien die beide regelingen bij het ontwerp worden opgeheven.

Dispositief

Artikel 1

In plaats van het voormelde koninklijk besluit van 10 januari 2000 op te nemen op de lijst van termen en afkortingen die in artikel 1 gedefinieerd worden, zou het beter zijn om bij de eerste verwijzing naar die regeling op het juiste opschrift ervan de woorden "hierna te noemen het koninklijk besluit van 10 januari 2000" te laten volgen.

Artikel 7

1. De "ATC-procedures" vermeld in artikel 7, 3°, eerste streepje, zijn, in tegenstelling tot de andere afkortingen die in het ontwerp worden gebezigd, niet gedefinieerd in artikel 1.

Het zou beter zijn ook dat begrip te definiëren.

2. De gemachtigde ambtenaar heeft beaamd dat in artikel 7, 3°, tweede streepje, de woorden "van het in bijlage 2 vermelde complementaire luchttransportexamen van de Belgische krijgsmacht" kunnen worden vervangen door de woorden "van bijlage 2".

Deze opmerking geldt eveneens voor de artikelen 8, 3°, tweede streepje, en 9, 5°, tweede streepje.

Artikel 13

In het tweede lid wordt gebruik gemaakt van de formule "die op de datum van het in voege treden van dit besluit voor het examen algemene kennis zoals bedoeld in artikel 3, 5° van het ministerieel besluit van 15 oktober 1991 houdende regeling van de voorwaarden waaraan de houders van militaire brevetten van piloot dienen te voldoen voor het bekomen van de burgerlijke vergunning van lijnbestuurder van vliegtuigen, geslaagd waren of reeds gestart waren met dit examen en dit examen uiteindelijk slaagden", om rekening te houden met de piloten die op de datum dat het ontwerp in werking treedt nog niet alle onderdelen van dat examen zouden hebben afgelegd.

Volgens de aanvullende inlichtingen die de gemachtigde ambtenaar heeft verstrekt, moeten de woorden "of reeds gestart waren met dit examen en dit examen uiteindelijk slaagden" vervallen, aangezien geen enkele piloot nog in dat geval verkeert.

Slotopmerkingen van wetgevingstechnische aard

1. Een artikel behoort niet in paragrafen te worden onderverdeeld als elke paragraaf uit slechts één lid bestaat. Dat is het geval met de artikelen 1 en 10 van het ontwerp.

2. Onderverdelingen in 1°, 2° en 3°, eventueel verder onderverdeeld in a), b), c), kunnen alleen worden gebruikt in zinnen die een lid of een paragraaf vormen, om opeenvolgende stellingen of een opsomming aan te geven. Deze opmerking geldt voor de artikelen 1 en 6 van het ontwerp.

3. Streepjes moeten worden vermeden, omdat moeilijk kan worden onderkend welke bepalingen ze bevatten, inzonderheid bij wijzigingen (artikelen 1, 7, 3°, 8, 3°, 9, 5°, 11, 3°, a)). Hetzelfde geldt voor opsommingen zonder enig alfanumeriek opsommingsteken (artikel 1).

Vormopmerkingen betreffende de Nederlandse tekst

De Nederlandse tekst van het ontwerp laat te wensen over en zou grondig moeten worden herzien. Bij wijze van voorbeeld worden in dit verband enkele tekstvoorstellen gedaan.

- In plaats van "diegene die" schrijve men "die welke" (artikel 1, § 1).
- In plaats van "wedergeldigmaken" schrijve men "weer geldig maken".
- In het volledige ontwerp zou "ten minste" moeten worden geschreven in plaats van "tenminste".
- De uitdrukking "in toepassing van" behoort te worden vervangen door de uitdrukking "met toepassing van" (artikel 4).

.../...

- De woorden "bedoeld bij" en "voorleggen" behoren in het gehele ontwerp te worden vervangen door "bedoeld in" en "overleggen".
- In verband met examens en tests schrijve men "slagen voor" in plaats van "slagen in" (artikel 11, 4°).
- De woorden "in voege treden" dienen te worden vervangen door de woorden "in werking treden" (artikel 13, eerste en tweede lid).
- In artikel 14 schrijve men "Opgeheven worden" in plaats van "Worden opgeheven".

La chambre était composée de

De kamer was samengesteld uit

Madame
Mevrouw

M.-L. WILLOT-THOMAS,

président de chambre,
kamervoorzitter,

Messieurs
de Heren

P. LIÉNARDY,
P. VANDERNOOT,

conseillers d'Etat,
staatsraden,

J. van COMPERNOLLE,

assesseur de la section de législation,
assessor van de afdeling wetgeving,

Madame
Mevrouw

C. GIGOT,

greffier,
griffier.

La note du Bureau de coordination a été présentée par M. Y. CHAUFFOUREAUX, référendaire adjoint.

De nota van het Coördinatiebureau werd uitgebracht door de H. Y. CHAUFFOUREAUX, adjunct-referendaris.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. P. LIÉNARDY.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. LIÉNARDY.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

LE PRÉSIDENT - DE VOORZITTER,

C. GIGOT

M.-L. WILLOT-THOMAS